

DANIŞMANLIK TEDBİRİ

Danışmanlık Tedbiri Nedir, Nasıl Uygulanır?

Herhangi bir şekilde suça sürüklenmiş çocuğun, bir kez daha suça bulaşmaması ve olumsuz çevre etkenlerinden arınması için, çocuk, aile veya asliye hukuk mahkemeleri tarafından verilen, çocuğun korunmasına ve desteklenmesine yönelik tedbirlerden biridir.

Herhangi bir şekilde suça sürüklenmiş çocuğun, bir kez daha suça bulaşmaması ve olumsuz çevre etkenlerinden arınması için, çocuk, aile veya asliye hukuk mahkemeleri tarafından verilen, çocuğun korunmasına ve desteklenmesine yönelik tedbirlerden biridir.

Danışmanlık tedbiri kararı, çocuk ailesinin yanındayken uygulanabileceği gibi herhangi bir yurttan kaldığında da uygulanabilir. Sadece çocuk için değil, ailesinin bilgilendirilmesi sürecini de kapsayan bu tedbir kararı, ailenin bütünlüğüne yönelik bir uygulama olarak da anlaşılabilir.

Danışmanlık Tedbiri Neleri Kapsar?

Danışmanlık tedbiri çocuğun tüm gelişimsel özelliklerini kapsar. Duygusal olarak psikolog veya psikolojik danışmanlar tarafından desteklenen çocuk, psikososyal olarak da incelenir ve çevrenin dezavantajından soyutlanmaya çalışılır. Aynı zamanda zihinsel ve bedensel sağlığının da göz önünde bulundurulup, gelişen negatif durumlarda gerekli sağlık tedbirinin alınması da sağlanır.

Çocuk hakkında eğitim tedbiri alınmamış olsa bile, danışmanlık tedbiri çocuğun zihinsel ve psikososyal sürecini de içerdği için, eğitim ile ilgili problemlerinin çözümü noktasında da destek sağlayıcı önlemler alınmalıdır. Okula devamsızlık başarısızlığı ve suçla karışma ihtimalini güçlendirdiği için, okul terkinin önlenmesi çalışmaları danışmanlık tedbirinin kapsamı içinde yer almalıdır. Ayrıca meslek kazanma konusunda destek verilen çocukların, illegal etkinliklerden uzak durduğu da araştırmalarla kanıtlanmıştır.

Danışmanlık tedbiri kararı alınan çocukların genelde yaşadığı problemlere değinecek olursak; birçoğu parçalanmış aileden geliyor. Aileden ve çevreden gelen zararlı madde kullanım alışkanlığı, şiddete başvurma, saldırgan davranışlar ve cinsel istismar da diğer problemler arasındadır. Çocuğu suçla iten diğer bir etken de göç olgusudur. Göç ile bir kentten başka bir kente gelen ailenin çocuğu uyum problemi yaşarken, çoğu zaman suç unsurlarıyla savunmasız olarak karşı karşıya kalmaktadır. Suçların büyük bir çoğunluğunda kolay para kazanma dürtüsü ön plana çıktığından, ailesinden yeterli maddi desteği alamayan çocuk için bir cazibe oluşturmaktadır. O yüzden danışmanlık tedbirinin içeriğine aile eğitimi de konulmuştur.

Danışmanlık Tedbirini Uygulayıcılar Kimlerdir?

Tedbiri mahkemelerin yönlendirmesiyle il merkezlerinde veya büyük ilçelerde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu bakanlığın birimlerinin bulunmadığı yerlerde Milli Eğitim Bakanlığı ve belediyeler üstlenmektedir. Danışmanlık tedbirini bizzat uygulayan uzmanlık alanları, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve psikolojik danışmanlardır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan görev alan psikolog, sosyal hizmet uzmanı veya psikolojik danışmanlar, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan ve diğer adı rehber öğretmen olan psikolojik danışmanlar ile büyük kapsamlı belediyelerde görev yapan psikologlar danışmanlık tedbirini uygulamakla yükümlü uzmanlardır. Adalet Bakanlığı'nın özellikle Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalamış olduğu işbirliği protokolünde rehber öğretmenlerin bu görevi kabul etmemesi söz konusu olmamaktadır.

Çoğu zaman sosyal inceleme raporu hazırlama veya danışmanlık tedbiri uygulama görevi verilen rehber öğretmenlerin bu görevi üstlenmek istememelerinin başlıca nedenleri; emniyet güçlerinin bile dikkatle girdiği dezavantajlı bölgenin, herhangi bir emniyet tedbiri olmadan ziyaret edilmek sorunda olunması, muhatap olunan ailenin olumsuz ve suçlayıcı bakış açısı ile ücretlendirmedeki adaletsizliktir.

Danışmanlık tedbiri uygulayacak uzmanların hazırlayacağı belgeler ve dokümanlar standart halde bulunmaktadır.

Danışmanlık Tedbiri Nasıl Uygulanır?

Mahkemelerin karar alması ve uygulayıcı kişiye tebliğ etmesinden sonra vakit kaybetmeden tedbir uygulanmalıdır. Uygulayıcı suça sürüklenen çocuğun ailesinin işbirliğini sağlamalıdır. Çocuk tutuk evi veya cezaevinde ise yetkili personel ile işbirliğine gidilmelidir.

Mahkeme tarafından uygulayıcının işini kolaylaştırmak amacı ile mahkeme sürecini içeren evrakların ve çocuk hakkında düzenlenmiş sosyal inceleme raporunun bir örneği, tedbiri uygulayacak kişiye verilmektedir.

Danışmanlık tedbirinin uygulanma sıklığı içeriğe bağlı olarak değişmektedir. Ancak en çok önerilen sıklık haftalık bir veya aylık iki şeklinde olmalıdır. Bu şekilde en az sekiz görüşme yapılmalıdır. Haftalık düşünüldüğünde sekiz seans iki ay, aylık iki olarak planlandığında dört ay sürmektedir.

Bu süreç içerisinde danışman, aile ile ilgili bilgileri toparlamalı, aile ile tanışmalı, neden orda olduğunu belirtip, görevini aileye ve çocuğa anlatmalı, eğitim yaşantısı devam eden çocuğun öğretmenleri ve okul yetkilileri ile görüşmeli, aileye bunun mahkeme kararı olduğu ve uyulması gerektiği uygun bir lisanla izah edilmelidir. Aile işbirliğine yanaşmaz veya danışmanlık hizmetini reddederse, çocuğun aleyhine olacağı belirtilmelidir.

Danışmanlık tedbiri üçer aylık dönemler halinde raporlaştırılır ve mahkemeye sunulur. Bu süreçlerde alınması gereken ek tedbirler konusunda uzman öneride bulunabilir ve nihai kararı mahkeme verir.

Bu süreçte danışmanın dikkat etmesi gereken yükümlülükler vardır. Önemli olan çocuğun korunması veya kazanılmasıdır. Aile ikincil önceliklidir. Tedbirin uygulanmasındaki ihmal veya hatalar görevi kötüye kullanma suçlamasını doğurabilir.

Danışman edindiği bilgileri veya gözlemleri tam bir gizlilik içinde saklamalıdır. Aksi takdirde uluslar arası hukuk kuralları çerçevesinde cezalandırılabilir. Çocuk ile ilgili bilgileri sadece çocuk ve çocuğun dava vekili olan avukatı ile paylaşması uygundur.

Ayrıca tedbirin uygulanması sürecinde çocuğa yönelik başka bir suçun tespiti halinde, danışman polis veya savcılığa suç duyurusunu yapmalıdır.

Danışmanlık Tedbiri Uygulamasında En Sık Rastlanan Problemler

En sık rastlanan problemlerden bir tanesi ailenin veya çocuğun tedbir uygulamasını almak istememesidir. Danışman davet ile aileyi ve çocuğu birimine çağırır. Davete icabet edilmez ve geçerli bir mazeret sunulmaz ise, danışman mahkeme kararının uygulanabilmesi için kolluk kuvvetlerine bilgi verir, böylece çocuğun tedbir uygulaması için ilgili birime getirilmesi sağlanır.

Kolluk kuvvetleri ile problem çözülmez ise danışman, mahkemeden karar çıkarılması için başvuruda bulunur. Bu kez çocuk mahkeme kararı ile tedbir uygulamasına getirilir. Ailenin engel teşkil etmesi durumunda ise mahkeme kararının uygulanmasını engelleyen aile hakkında yeni bir suç duyurusunda bulunulur. Diğer bir taraftan hayati tehlike arz eden durumlarda danışman mahkemeden emniyet güçlerinin refakatini talep edebilir.

Yaşanan diğer problemlerden biri de aynı anda birden fazla tedbirin uygulandığı durumlardır. Çocuk sağlık tedbiri alırken dışarıdan yönlendirilen danışman, kurumdaki psikolog, psikiyatrist veya sosyal çalışmacıdan daha iyi gözlem yapamayacağı için, bu görev

kurum personeline verilmelidir. O sağlık kuruluşunun personeli, örneğin madde bağımlılığı tedavisi alan bir hasta ile ilgili tüm riskleri hesap edebilir. Ayrıca çocuk bakım veya barınma tedbiri alıyorsa yine görev o bakanlığın personeline verilmelidir ki, diğer personel ile tam anlamıyla işbirliği sağlanabilsin.

Tedbirin uygulanmasının sona erdirilmesi ile ilgili de danışmanlar problem yaşayabilir. Bu konuda netlik sağlamak amacı ile bahsetmek gerekir ki; çocuk 18 yaşını doldurduğunda, tedbir otomatik olarak sona erer. Tedbir planındaki tüm hedeflere ulaşılmış ve çocuk topluma kazandırılıp, suçtan uzaklaştırılmışsa veya aile tüm sorumluluklarını anlayıp yerine getirmeye başlamışsa tedbir sona erdirilebilir. Ancak bunun için mahkeme ile yazışmak ve mahkemenin karar almasını beklemek gerekir.

Danışmanlık tedbiri ciddi bir iştir ve hukuka uygun olarak yerine getirilmelidir. Belirli periyotlarla yapılması gereken görüşmeler ihmal edilmemelidir.

